

Nova Ordre d'avaluació d'Educació secundària obligatòria

Santillana respon a les necessitats del
nou model avaluatiu per a l'ESO

- 04 OFERTA SANTILLANA
D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
- 05 L'ORDRE D'AVUACIÓ ENS/108/2018,
D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
- 06 PUNTS CLAU A TENIR
EN COMPTE
- 14 EN CONCLUSIÓ

OFERTA SANTILLANA D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

El projecte editorial d'ESO de Grup Promotor / Santillana dona resposta a la nova Ordre d'avaluació d'Educació secundària obligatòria

	1 ESO	2 ESO	3 ESO	4 ESO
Llengua catalana i Literatura	X	X	X	X
Lengua castellana y Literatura	X	X	X	X
Anglès	X	X	X	X
Francès	X	X	X	X
Matemàtiques	X	X	X	X
Geografia i Història	X	X	X	X
Biologia i Geologia	X		X	X
Física i Química		X	X	X
Música	X	X	X	X
Educació Visual i Plàstica	X	X	X	X
Tecnologia	X	X	X	X
Religió	X	X	X	X
Cultura i valors ètics	X	X	X	X
Emprenedoria		X		X
Cultura clàssica		X		X
Filosofia				X
Llatí				X
Economia				X
Ciències aplicades a l'activitat professional				X

L'ORDRE D'AVUACIÓ ENS/108/2018, D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Des de ja fa alguns anys, l'avaluació és un tema que preocupa l'Administració, atesa la seva rellevància per a l'aprenentatge dels alumnes i per a la qualitat del sistema educatiu català. Així ho podem veure reflectit en les diferents normatives curriculars que han anat sorgint en els deu darrers anys:

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, en l'article 28, estableix el marc d'avaluació dels aprenentatges dels alumnes de l'Educació secundària obligatòria.

La Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, que modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

La Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, ja indica que cal dur a terme una avaluació objectiva del rendiment escolar per avaluar el progrés assolit individualment per cada alumne.

El Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'Educació secundària obligatòria, en el capítol 4, determina els principis i les característiques de l'avaluació i el pas de curs dels alumnes d'aquesta etapa. L'esmentat decret estableix l'avaluació de l'alumne com una part essencial del seu procés d'aprenentatge, amb un enfocament global, continuat i integrador.

El Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, pretén garantir que tots els centres sostinguts amb fons públics en l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres.

Actualment, l'Ordre ENS/108/2018, de 4 de juliol, determina el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació.

A continuació presentem les línies principals d'aquesta normativa, que s'aniran desplegant, una per una, dins d'aquest document:

1	El referent principal de l'avaluació de les competències a l'Educació secundària obligatòria són els criteris d'avaluació establerts per a cada curs, per a totes les matèries i àmbits. (art. 3)
2	L'avaluació ha de ser global, contínua i diferenciada segons les matèries del currículum. (art. 2, 3 i 4)
3	Participació de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge. (art. 7)
4	Participació de les famílies. (art. 8)
5	Diversificació dels instruments, les activitats i els agents d'avaluació. (preàmbul i art. 4)
6	Retorn qualitatiu dels resultats. (preàmbul i art. 12, 13, 14 i 21)
7	Sistema de puntuació i qualificació, ponderacions i mitjanes. (annex 1)
8	Documents oficials de l'avaluació. (art. 17)

Així, doncs, podem observar que, d'una banda, d'acord amb les disposicions de l'Ordre d'avaluació per a l'etapa secundària obligatòria, l'avaluació ha de ser global, contínua i diferenciada, atenent les matèries del currículum.

D'altra banda, la seva finalitat és acompanyar i millorar el procés d'aprenentatge dels alumnes, en relació amb els continguts i el grau d'assoliment de les competències, tenint en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, així com les potencialitats individuals de cadascú. I també ha de permetre tant a l'alumnat com al professorat identificar les dificultats del procés d'aprenentatge i trobar estratègies per superar-les.

Finalment, és important destacar que en l'Ordre s'estableixen pautes per potenciar una avaluació formativa i formadora, amb una intenció constructiva i que promogui, sobretot, prendre **decisiones adequades** en el procés d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes.

PUNTS CLAU A TENIR EN COMPTE

Per tal d'entendre i analitzar les vuit línies de la nova Ordre d'avaluació de secundària, us oferim un resum de cadascuna per poder-les desplegar als centres d'Educació secundària:

1. El referent principal de l'avaluació de les competències a l'Educació secundària obligatòria són els criteris d'avaluació (art. 3)

«L'avaluació pren com a referència els diferents elements que integren el currículum. Les competències que determina el Decret 187/2015, de 25 d'agost, són els objectius d'aprenentatge que han d'assolir els alumnes al final de l'etapa i es concreten en els criteris d'avaluació establerts per a cada curs per a totes les matèries i àmbits.» (art. 3.1)

Segons l'article 3 de l'Ordre d'avaluació, els objectius d'aprenentatge que han d'assolir els alumnes al final de l'etapa són les competències bàsiques pròpies de cada àmbit, determinades pel Decret 187/2015, de 25 d'agost.

En aquest sentit, els referents principals per avaluar els aprenentatges seran els **criteris d'avaluació** (CA) de cadascuna de les matèries de cada curs. Aquests criteris d'avaluació es poden trobar en el Decret 187/2015, de 25 d'agost, i també en les diferents programacions didàctiques d'aula facilitades per Grup Promotor Santillana per a cadascuna de les matèries.

A la pràctica

«En el marc de la seva autonomia, és responsabilitat dels equips directius i dels equips docents organitzar, desenvolupar i prioritzar les competències bàsiques pròpies dels diferents àmbits i els CA per a cada curs i per a totes les matèries i àmbits.» (art. 4)

Sobre la base de l'organització i la priorització dels CA, cal que els òrgans de coordinació didàctica elaborin i adequin les programacions als diferents cursos i grups.

Tot i que la mateixa ordre no en fa menció, resulta interessant que cada centre contextualitzi aquests criteris d'avaluació dins de cada centre educatiu en forma de resultats d'aprenentatge. Aquesta concreció ha de quedar reflectida dins del projecte educatiu del centre en forma de resultats d'aprenentatge (RA). Aquests RA concretaran per a cada curs els CA corresponents, conjuntament amb aquells resultats d'aprenentatge que el centre determini com a rellevants per donar compliment al seu projecte educatiu, sobre la base del compliment de la seva autonomia pedagògica.

2. L'avaluació ha de ser global, contínua i diferenciada (art. 2, 3 i 4)

«L'avaluació ha de ser global, contínua i diferenciada. En les sessions d'avaluació, l'equip docent ha de fer una valoració global sobre el desenvolupament del procés d'aprenentatge i sobre l'adequació de les programacions i les activitats docents a les necessitats de l'alumne.» (art. 3.3)

«També ha de permetre comprovar el grau d'assoliment de les competències, tant les dels àmbits associats a les matèries com les dels àmbits transversals.» (art. 2.3)

«L'avaluació ha de ser contínua, atès que és un component essencial de la mateixa programació de les matèries, i té per objecte constatar els avenços dels alumnes i les seves dificultats. Per això, en la programació s'han d'establir pautes per a l'observació sistemàtica i el seguiment de cada alumne al llarg del seu procés d'aprenentatge.» (art. 3.4)

«[...] Així, les programacions han de preveure activitats que tinguin en compte les diferents maneres d'aprendre, comunicar-se, interaccionar i vincular-se amb l'aprenentatge, i incloure actuacions perquè els alumnes s'apropiïn dels objectius d'aprenentatge i dels criteris d'avaluació.» (art. 4.3)

Amb la idea de dur a terme una **avaluació global**, a l'article 2 es concreta que l'avaluació «ha de permetre que tant els professors com els alumnes puguin conèixer el procés d'aprenentatge, identificar els avenços, les dificultats i els errors que sorgeixen al llarg del procés educatiu, i prendre les decisions oportunes per regular-lo. [...] També ha de permetre comprovar el grau d'assoliment de les competències tant les dels àmbits associats a les matèries com les dels àmbits transversals».

Així, doncs, segons els articles 2 i 3 la valoració de l'aprenentatge de cada alumne ha de prendre com a referent els criteris d'avaluació per a curs, matèria i àmbit, però també caldrà tenir en consideració l'avaluació de les competències transversals (comunicativa, de l'àmbit digital i de l'àmbit personal i social). Atesa la condició de les competències transversals, seran els centres educatius els que hagin de desplegar les competències bàsiques pròpies de cadascuna de les seves dimensions dins les diferents matèries curriculars.

I, per dur a terme una **avaluació continuada**, caldrà que s'estableixin pautes per a l'observació sistemàtica i el seguiment de cada alumne al llarg del seu procés d'aprenentatge dins les programacions d'aula de cadascuna de les matèries (art. 3.4). Aquesta idea d'avaluació continuada ens porta cap a una avaluació més formativa, on l'equip docent pren diferents evidències d'aprenentatge del seu alumnat per tal d'emetre una valoració més ajustada del desenvolupament de les seves competències.

Finalment, l'avaluació ha de ser **diferenciada**. Per aquesta raó, l'article 4.3 proposa tenir en compte les diferents maneres d'aprendre, comunicar-se, interaccionar i vincular-se amb l'aprenentatge, i posar èmfasi en la necessària autoregulació dels aprenentatges per part de l'alumnat.

A la pràctica

Tal com es planteja en els articles 2, 3 i 4, caldrà que tots els centres educatius concretin, en primer lloc, la prioritització de les competències bàsiques pròpies de cadascun dels àmbits al llarg de cada curs, d'acord amb el projecte educatiu de centre (PEC). Aquestes competències seran el referent de l'avaluació i el pas de curs.

Les competències transversals també s'han de desplegar en forma de criteris d'avaluació, i es prendran com a referents les competències bàsiques pròpies descrites dins dels documents d'identificació i desplegament de les competències per a l'etapa de secundària. Caldrà concretar quins criteris d'avaluació serà necessari assolir en finalitzar cadascun dels cursos i determinar quines àrees es responsabilitzaran de la implementació.

Finalment, amb els criteris d'avaluació de cada àmbit desplegats, convindrà que s'estableixin pautes d'observació sistemàtica i de seguiment per a cada alumne. Així, cada docent disposarà de pautes d'observació i seguiment de la seva matèria, com també pautes compartides amb la resta de l'equip docent relacionades amb l'avaluació de les competències transversals (comunicativa, de l'àmbit digital i de l'àmbit personal i social).

Objectius	Dimensions i competències	Continguts clau	Activitats d'aprenentatge	Criteris d'avaluació
Conèixer l'origen del sistema solar i els planetes.	Dimensió: indagació de fenòmens naturals i de la vida quotidiana Competència 3 Dimensió expressió escrita Competència 5	4, 14	Activitats, 1: Explica per què els planetes més propers al Sol són més densos que els més allunyats.	CA 11
Conèixer els components de la Terra i el seu origen.	Dimensió indagació de fenòmens naturals i de la vida quotidiana Competència 3 Dimensió tractament de la informació i organització dels entorns de treball i aprenentatge Competència 4	4, 14	Activitats, 3: Cerca a Internet processos i fenòmens que impliquin transferència de matèria i energia entre els quatre components de la Terra.	CA 3

Mostra de programació d'aula de Biologia i Geologia 4t ESO de Grup Promotor / Santillana.

3. Participació de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge (art. 7)

«En el marc del currículum competencial, l'alumne ha d'esdevenir part activa del seu procés d'aprenentatge, adreçat a l'assoliment de les competències. Per tant, ha d'apropiar-se dels objectius d'aprenentatge i conèixer els criteris i els instruments d'avaluació per poder participar activament en el seu progrés i en la millora dels seus resultats.» (art. 7.1)

«[...] el tutor o tutora l'ha de fer partícip de les valoracions del seu progrés educatiu, perquè l'avaluació comporti un procés d'aprenentatge positiu i l'alumne millori les seves expectatives acadèmiques.» (art. 7.2)

El fet de centrar l'avaluació en el procés d'aprenentatge continu dels alumnes, tal com s'ha analitzat en el punt anterior, determinarà el paper de l'alumne i la seva implicació en el propi procés d'aprenentatge i d'avaluació. Aquest canvi de rol implica que els alumnes han de ser conscients del seu procés d'aprenentatge i n'han de ser corresponsables.

El que determina la nova Ordre d'avaluació és l'aplicació d'una avaluació formadora, on l'alumne es corresponsabilitza del propi procés d'aprenentatge. És per això que és tan important que els alumnes coneguin què estan aprenent i com ho estan fent. Per aquesta raó, ha d'apropiar-se dels objectius d'aprenentatge i conèixer els criteris i els instruments d'avaluació, per participar activament en el seu aprenentatge.

A la pràctica

Perquè l'alumne s'autoreguli, cada docent haurà d'informar el grup d'alumnes dels criteris i els instruments amb els quals se'ls avaluarà. D'altra banda, cada tutor o tutora ha de fer partícip l'alumne de les valoracions del seu progrés educatiu.

Caldrà, doncs, que els equips docents dissenyin actuacions perquè els alumnes s'apropiïn dels objectius d'aprenentatge i dels criteris d'avaluació, i disposin d'activitats que els ajudin a prendre consciència del que aprenen i com ho aprenen en tot moment (metacognició).

Per tal d'afavorir aquesta autoregulació, a Grup Promotor / Santillana recomanem l'ús de:

- **Bases d'orientació**, que ajudin a ordenar idees, a crear esquemes i a mecanitzar passos per al desenvolupament d'activitats i accions.
- **Dianes d'avaluació**, que ajudin a visualitzar el procés i l'evolució de l'aprenentatge propi.
- **Rúbriques**, l'instrument per excel·lència per avaluar les competències.

Tots aquests instruments d'avaluació ajudaran a visualitzar com van evolucionant els alumnes en la gestió dels seus aprenentatges, estratègies i millores.

2 MILLORO L'EXPRESSIÓ ESCRITA **PER COMENÇAR**
QÜESTIONARI D'AUTOAVALUACIÓ
Nom: _____ Curs: _____ Data: _____
1 Després de redactar la notícia, marca les caselles que correspongui:

CONCEPTE	SI	NO
M'he assegurat d'entendre bé el que em demanaven.		
He triat el titular que m'ha semblat més interessant.		
He pensat abans de posar-me a escriure.		
He fet un esborrany.		
He llegit l'esborrany per comprovar que hi explicava tot el que jo volia.		
He llegit l'esborrany per corregir-ne les faltes d'ortografia.		
Hi he fet canvis a mesura que escrivia.		
He fet consultes quan he tingut dubtes.		
He passat l'esborrany a net.		

3 MILLORO L'EXPRESSIÓ ESCRITA **PER COMENÇAR**
QÜESTIONARI DE COAVALUACIÓ
Nom: _____ Curs: _____ Data: _____
1 Ara fareu una avaluació per parelles. Intercanvieu-vos la notícia que heu escrit amb un company o companya i, després, llegiu-la atentament i completeu el formulari següent:

CONCEPTE	SI	NO
La notícia del company o companya té marges: dos dits per dalt i per l'esquerra, i un dit per la dreta, aproximadament.		
La lletra s'entén fàcilment.		
El text està escrit amb bolígraf blau o negre i no presenta ni ratlles ni taques de corrector.		
El que he escrit té relació amb un dels titulars proposats.		
La notícia conté tota la informació necessària.		

Per cada **SI**, el company obté **20 punts**.
Total: ..... punts

Finalment, suma la puntuació de l'autoavaluació i la que t'ha posat el company. La puntuació màxima és de 200 punts. Quina puntuació t'ha sortit?
Per interpretar-la, fixa't en aquesta taula:

4. Participació de les famílies (art. 8)

«Els centres han de fer públics aquests criteris [d'avaluació] i informar-ne les famílies i els alumnes des de l'inici de curs. Aquesta informació ha de contribuir al compromís de l'alumne i de la família en el procés d'aprenentatge.» (art. 3.6)

«Cada centre ha d'organitzar les accions necessàries per garantir el dret de les famílies a participar en el procés educatiu dels seus fills i millorar-ne la qualitat, perquè puguin fer el seguiment de l'evolució escolar dels seus fills i de la millora dels seus resultats acadèmics, d'acord amb allò establert en la carta de compromís educatiu del centre.» (art. 8.1)

«Els professors han d'informar els alumnes i les seves famílies dels criteris d'avaluació generals del centre i dels de cada matèria, així com de les estratègies per millorar els nivells competencials no assolits.» (art. 8.2)

«[...]almenys un cop per trimestre, el tutor o la tutora ha d'informar per escrit, mitjançant l'informe d'avaluació, els alumnes i els seus pares o tutors legals del desenvolupament del seu procés d'aprenentatge en els àmbits associats a les matèries i en els transversals, i de les habilitats de relació i socialització.» (art. 8.3)

«En finalitzar cada curs s'ha d'informar per escrit els alumnes i els pares o tutors legals dels resultats de l'avaluació final. Aquesta informació ha de contenir, almenys, les valoracions sobre el grau d'assoliment de les competències, la decisió sobre el pas de curs o la superació de l'etapa, i el consell orientador amb les recomanacions de l'equip docent. La informació sobre el grau d'assoliment de les competències s'ha de completar amb comentaris relatius als criteris d'avaluació i a les competències o dimensions [...]» (art. 8.4)

Com s'ha pogut observar, dur a terme una avaluació global, contínua i diferenciada requereix la implicació de l'alumnat, però també de les famílies. La col·laboració de les famílies en el procés d'aprenentatge dels fills resulta imprescindible per millorar-ne la qualitat de l'aprenentatge i el compromís en el procés.

L'article 8 proposa, doncs, organitzar les accions necessàries per garantir el dret de les famílies a participar en el procés educatiu dels seus fills, de manera que tant l'alumne com la seva família es comprometin en el seguiment de l'evolució escolar de l'alumne.

En aquest sentit, es pretén garantir una corresponsabilitat entre família i centre. D'una banda, un exercici de «transparència» per part del centre educatiu, que ha de comunicar els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació tant als alumnes com a les famílies; i, d'altra banda, un ús efectiu del compromís de les famílies, que s'han de comprometre amb el seguiment de l'evolució dels aprenentatges dels seus fills, d'acord amb el que s'ha establert a la carta de compromís educatiu del centre.

A la pràctica

Per millorar el procés d'aprenentatge de l'alumnat, cal que el centre informi les famílies dels criteris d'avaluació generals del centre i dels de cada àmbit (incloses les competències transversals), així com de les estratègies per millorar els nivells competencials no assolits. D'altra banda, cal fer «pedagogia» amb les famílies dels beneficis de la seva implicació en el procés d'aprenentatge dels fills, per consolidar una veritable relació família-escola.

5. Diversificació dels instruments, les activitats i els agents d'avaluació (preàmbul i art. 4)

«L'alumne és part activa del seu procés d'aprenentatge i l'avaluació li aporta l'orientació necessària per millorar-lo. [...] Amb aquest objectiu s'han de diversificar les activitats i els instruments d'avaluació, incorporant mecanismes d'autoavaluació i coavaluació a l'avaluació que fan els docents.» (Preàmbul)

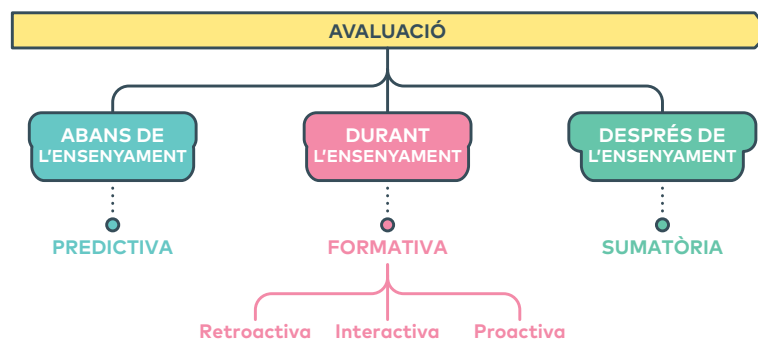
«[...] Per facilitar l'autoregulació dels aprenentatges, cal compaginar activitats d'autoavaluació i d'avaluació entre iguals amb l'avaluació que fan els docents.» (art. 4.3)

Una de les novetats d'aquesta Ordre d'avaluació és la inclusió de l'avaluació formadora (en la qual l'alumne també participa de les decisions del seu procés d'aprenentatge i avaluació). Si tenim en compte que cada alumne és singular i diferent i, per tant, que cada procés d'aprenentatge també és únic, les opcions que s'ofereixin per a cadascú han de ser diferents.

D'aquesta manera, a l'article 4.3 se'ns parla de la diversificació d'agents per tal de facilitar l'autoregulació dels aprenentatges. Es proposa complementar l'avaluació duta a terme pels docents amb activitats d'autoavaluació i de coavaluació.

Amb la varietat de moments i agents d'avaluació, s'obre l'espectre de visió del procés. Per tant, s'hauran d'oferir diferents tipus d'instruments i activitats per donar abast a les situacions diverses en què es troba cadascun dels alumnes de cada centre educatiu.

Es provoca d'aquesta manera, que es prevegin diferents punts de vista (agents) sobre el que es vol observar, analitzar o preguntar; preveure diferents situacions d'avaluació (activitats al llarg del procés d'aprenentatge) i la recollida de la informació mitjançant eines adequades a les competències a avaluar (instruments).

Diversificació dels moments de l'avaluació. Esquema extret del *Manual de formació docent* de Grup Promotor / Santillana.

A la pràctica

En les programacions anuals s'hauran de preveure diferents agents, activitats i instruments d'avaluació, aplicats en diversos moments i en tipus d'activitats variades.

- Caldrà introduir l'autoavaluació i la coavaluació de l'alumnat, per diversificar els agents avaluadors.
- Serà necessari introduir nous instruments de recollida d'informació. Alguns instruments d'avaluació, com les rúbriques, les dianes i les bases d'orientació, s'han definit al punt 3, però juntament amb aquests també s'hi poden considerar *checklists*, fitxes d'observació, formularis KPSI, dossiers d'aprenentatge o portafolis, etc.
- Resultarà interessant seleccionar diferents activitats d'avaluació, com per exemple simulacions, resolució de problemes, exposicions, elaboració d'artefactes, construcció de maquetes, etc.

6. Retorn qualitatiu dels resultats (preàmbul i art. 12, 13, 14 i 21)

«L'alumne és part activa del seu procés d'aprenentatge [...]. Per això és necessari [...] que rebin un retorn qualitatiu dels resultats obtinguts que afavoreixi l'autoregulació de l'aprenentatge.» (Preàmbul)

«En el marc de l'avaluació formativa, l'equip docent ha de dedicar com a mínim una de les seves reunions habituals durant el primer trimestre a fer un seguiment dels alumnes, amb l'objectiu de fer-ne una valoració qualitativa individualitzada per millorar-ne l'acolliment i prendre decisions sobre el seu procés d'aprenentatge, que els ajudi a autoregular-se i que sigui orientativa per a les famílies.» (art. 12.1)

«Cada centre ha d'elaborar un model propi d'informe que ha de reflectir els resultats obtinguts en l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumne; els aspectes personals, relacionals i evolutius que es consideri oportú esmentar, i les mesures complementàries o de reforç adoptades o previstes. Sempre que sigui necessari, aquests documents han d'incloure valoracions qualitatives individualitzades per orientar la família i ajudar l'alumne a millorar els aprenentatges i els aspectes relacionals i de socialització.» (art. 13.2)

«L'avaluació final ha de ser diferenciada per a cadascuna de les matèries del currículum, encara que s'imparteixin agrupades en àmbits o en projectes globalitzadors, i per a cadascun dels àmbits transversals, i ha de constatar els avenços dels alumnes. El professor de cada matèria o àmbit ha de proposar per a cada alumne una qualificació de final de curs que ha d'anar acompanyada de comentaris que han de fer referència als criteris d'avaluació i a les competències o dimensions.» (art. 14.3)

«El consell orientador l'elabora l'equip docent al final de cada curs a partir de la informació continguda en el registre o full de seguiment intern, i conté l'orientació sobre l'itinerari formatiu de l'alumne i, si escau, recomanacions i propostes de mesures de suport per al curs següent.» (art. 21.1)

Un cop l'equip docent disposa de totes les evidències d'aprenentatge de l'alumnat, recollides al llarg d'una unitat didàctica, cada docent ha de prendre les decisions relatives a la qualificació de l'àmbit. A banda de la qualificació (funció certificadora de l'avaluació), és interessant que el docent generi una valoració sobre el treball de l'alumne. És el que es coneix com a *retorn de la informació a l'alumne*.

El retorn realitzat (també anomenat *feedback*) ha de ser productiu i ha de facilitar que l'alumnat aprengui dels seus punts forts i febles; d'aquesta manera podrà fer propostes de millora constructives.

Per gestionar tot el procés de retorn de la informació de l'evolució dels alumnes, l'avaluació del curs es divideix en quatre moments principals: avaluació inicial, una sessió al final de cada trimestre, una avaluació al final del curs ordinària i una avaluació final extraordinària.

A l'**avaluació inicial** (art. 12) l'objectiu principal és fer una valoració qualitativa individualitzada per millorar l'acolliment i prendre decisions. A les avaluacions parcials «cada centre ha d'elaborar un model propi d'informe que ha de reflectir els resultats obtinguts en l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumne; aspectes personals, relacionals i evolutius que es consideri oportú i mesures complementàries o de reforç». (art. 13)

Al últim, a l'**avaluació final** (art. 14) ha de constar la valoració del grau d'assoliment de les competències dels àmbits transversals. «[...] Ha de ser diferenciada per a cadascuna de les matèries del currículum, encara que s'imparteixin agrupades en àmbits o en projectes globalitzadors [...]».

Acta de qualificacions de l'avaluació final <ordinària / extraordinària >

Curs acadèmic 20XX-20XX

Ensenyament regulat pel Decret 187/2015, de 25 d'agost

Dades de l'ensenyament

Codi i nom	Nivell	Codi del grup
ESO LOEM Educació secundària obligatòria	1r	

Dades del centre

Codi i nom	Municipi	Data de la sessió d'avaluació

Núm.	Identificador de l'alumne	Cognoms i nom	MAA	Competències d'àmbits i matèries																Altres		Consell orientador	
				Àmbit lingüístic				Àmbit matemàtic	Àmbit científicotecnològic		Àmbit social	Àmbit artístic		Àmbit educació física	Àmbit cultura i valors		Àmbit digital	Àmbit pens. i soc.	TS	Optativa 1r	Pas de curs	Prop. MAA	Resum
				LI. Cat.	LI. Cast.	LI. Estr.	2a LI. Estr.	Mat.	CN/BG	Tecnol.	CS/GH	Mús.	EVP	Ed. Fís.	CVE	Rel.	T	T	TS				
1																							
2																							
3																							
4																							
5																							
6																							
7																							
8																							
9																							
10																							
11																							
12																							

D'altra banda, l'article 21 parla del **consell orientador**, entès com a document oficial de l'avaluació. El consell orientador «l'elabora l'equip docent al final de cada curs a partir de la informació continguda en el registre o full de seguiment intern, i conté l'orientació sobre l'itinerari formatiu de l'alumne i, si escau, recomanacions i propostes de mesures de suport per al curs següent».

Aquest document s'utilitzarà per fer el seguiment de l'alumne de manera transversal en tota l'etapa educativa i la seva continuïtat una vegada finalitzada. S'hi especifica l'orientació que es proposa per a cada alumne amb recomanacions i propostes de suport si així ho necessita. Es tracta, doncs, d'un instrument orientador on es dona suport a l'evolució de l'alumne des de propostes de reforç, itineraris o recomanacions curs rere curs. És important que el consell orientador sigui individualitzat, que de primer a tercer s'entregui als alumnes i les famílies en el moment de l'avaluació final i que serveixi d'orientació per als cursos posteriors. També convé que, al final de l'etapa, a 4t, es lliuri com a document oficial.

A la pàgina web <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/orientacioeducativa/consell-orientador/> hi ha les pautes per elaborar el document i se'n dona un model.

A la pràctica

Per donar un *feedback* a l'alumnat que sigui útil per a l'avaluació contínua i formadora, a les programacions s'hauran d'establir diferents moments per recollir informació i informar a cadascun dels alumnes.

D'altra banda, en els informes del consell orientador s'ha de veure reflectida l'evolució dels alumnes pel que fa a les competències que van desenvolupant.

7. Sistema de puntuació i qualificació, ponderacions i mitjanes (annex 1)

«Qualificacions. Per expressar els resultats dels aprenentatges dels alumnes i el grau d'assoliment de les competències s'utilitzen qualificacions qualitatives, que són: no assoliment (NA), assoliment satisfactori (AS), assoliment notable (AN) i assoliment excel·lent (AE). [...] Totes les qualificacions han de constar en els documents d'avaluació de caràcter oficial, així com en tots els certificats oficials expedits pel centre.» (Annex 1)

La implicació d'aquesta normativa recau en el tipus d'avaluació que es duu a terme, ja que amb aquest sistema de puntuació la qualificació dels resultats dels aprenentatges dels alumnes i el grau d'assoliment de les competències és qualitativa. Es concreta amb els resultats següents:

NA	No assoliment
AS	Assoliment satisfactori
AN	Assoliment notable
AE	Assoliment excel·lent

És possible que hi hagi alumnes que no cursin una matèria perquè simultaniegin l'ESO amb estudis de música o dansa. En aquests casos es pot indicar com a matèria convalidada (Conv.).

A efectes de càlcul de la nota mitjana, i en tota la documentació on calgui nota numèrica, es faran les equivalències següents: NA= 1; AS= 2; AN= 3; AE= 4.

La qualificació mitjana s'obté com a mitjana aritmètica de les qualificacions numèriques de les matèries cursades. Aquesta qualificació, amb tres decimals, s'ha de multiplicar per 2,5 per obtenir un valor màxim de 10, i s'ha d'arrodonir a dos decimals.

Finalment, el treball de síntesi dels cursos de primer a tercer i el projecte de recerca de quart s'avaluen amb relació a les competències d'àmbit, de matèria o transversals, no amb una qualificació específica. S'avaluarà, igual que el servei comunitari, amb: no fet (NF), fet (FT) i fet amb aprofitament (FA).

De tot això que hem vist es desprèn que el canvi en les qualificacions és una de les novetats més substancials de l'Ordre d'avaluació de secundària, un canvi que comporta concebre l'avaluació com un procés de reflexió i millora. És important que, per recollir aquesta informació al llarg del curs, la programació i l'avaluació es dissenyin des del principi; així es podran anar recollint evidències que ajudin a prendre decisions a les sessions d'avaluació.

A l'annex 3 de l'Ordre d'avaluació (Actes de qualificacions de l'avaluació final) es pot veure un model d'acta basada en àmbits i puntuable seguint els resultats qualitius citats.

A la pràctica

D'acord amb l'autonomia pedagògica, cada centre té autonomia per escollir lliurement un model d'informe trimestral de resultats de l'alumnat. En aquest cas, no resulta imprescindible modificar les qualificacions quantitatives dels informes trimestrals per a les famílies, ja que l'ordre d'avaluació afecta tan sols els documents oficials de l'avaluació citats al capítol 4 de l'Ordre (actes de qualificacions de l'avaluació final, l'expedient acadèmic, l'historial acadèmic d'Educació secundària, el consell orientador, l'informe personal per trasllat i el certificat d'escolarització).

Ara bé, atesa l'orientació de la nova Ordre cap a una visió més orientadora i qualitativa de l'avaluació, pot resultar interessant anar modificant, progressivament, la nomenclatura quantitativa de les qualificacions dels informes trimestrals cap a una altra de més qualitativa (NA, AS, AN i AE), amb la finalitat de donar coherència al model avaluatiu proposat per l'Ordre d'avaluació.

8. Documents oficials de l'avaluació (art. 17)

«Són documents oficials del procés d'avaluació les actes d'avaluació final, l'expedient acadèmic, l'historial acadèmic d'Educació secundària, el consell orientador, l'informe personal per trasllat en el cas previst a l'article 22 i el certificat d'escolarització, si escau.

Aquests documents s'han d'ajustar als models i a les característiques que estableixen els annexos d'aquesta Ordre i s'hi ha de fer un ús no sexista del llenguatge.» (art. 17.1)

L'objectiu principal de l'Ordre d'avaluació és determinar i establir el procediment, els documents i els requisits formals necessaris que assegurin la coherència del procés d'avaluació. Per aquesta raó, al capítol 4 (documents) s'expliquen cadascun dels documents oficials de l'avaluació.

La documentació oficial definida és la següent:

- Actes d'avaluació final
- Expedient acadèmic
- Historial acadèmic d'Educació secundària
- Consell orientador
- Informe personal per trasllat
- Certificat d'escolaritat

S'aclareix a l'article 17 de l'Ordre que els documents s'han d'ajustar als models i les característiques que s'estableixen en els annexos.

A la pràctica

Caldrà ajustar els models dels documents citats del centre educatiu als models oficials definits a l'annex 3.

EN CONCLUSIÓ

L'avaluació a Secundària ha d'esdevenir una referència de l'evolució, dels assoliments i les dificultats que presenten els alumnes, perquè el seu procés sigui reeixit. En essència, el que es promou en aquesta nova Ordre d'avaluació és **el sentit de l'avaluació formativa i formadora**.

Cal establir a les programacions els referents que es tindran en compte per a l'avaluació de les competències bàsiques pròpies, concretats en forma de criteris d'avaluació, pel que fa tant als àmbits vinculats a les matèries com a les competències transversals. Aquestes últimes s'han de desplegar als centres educatius per fer una valoració global de l'alumne.

Alhora, cal comunicar aquests referents tant a l'alumnat com a les seves famílies per ser «transparentes» en el procés d'avaluació i facilitar l'autoregulació del procés d'aprenentatge per part de cada alumne.

Per facilitar aquesta corresponsabilitat en el procés avaluatiu, no caldrà només comunicar a l'alumnat i a les seves famílies els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació, sinó que també serà necessari dissenyar actuacions que impliquin una avaluació formativa i una avaluació formadora.

L'avaluació formativa, realitzada pel professorat mateix, servirà per detectar possibles necessitats de suport, reforç o millora de les competències de l'alumnat. Per fer-ho, caldrà planificar diversos moments d'avaluació al llarg del curs i al llarg de cada unitat didàctica. Alhora, caldrà dissenyar diferents activitats i instruments de recollida de les evidències d'aprenentatge de l'alumnat.

D'altra banda, el disseny d'activitats d'avaluació formadora facilitarà que l'alumnat es vagi corresponsabilitzant del seu propi procés d'aprenentatge. Per això, serà necessari dissenyar activitats específiques d'autoavaluació i coavaluació dins les programacions d'aula.

Finalment, un dels punts clau d'aquesta Ordre d'avaluació es deriva del canvi en la qualificació dels resultats de l'alumnat en les actes de qualificacions de l'avaluació final. D'una banda, es passa de qualificar per matèries a qualificar per àmbits (on es troben tant les competències associades a una matèria com les competències transversals); i, d'altra banda, és el pas d'una qualificació quantitativa a final de curs a una avaluació qualitativa.

Estem a la teva disposició

Barcelona
Carrer de les Ciències, 73
(Districte econòmic Plaça d'Europa)
08908 L'Hospitalet de Llobregat
Tel. 93 230 36 00

Girona
Tel. 972 40 17 33

Lleida
Tel.: 973 21 27 50

Tarragona
Tel.: 977 33 34 40

c/e: profescat@santillana.com

SANTILLANA
GRUP PROMOTOR

www.santillana.cat